

Skládka odpadu

Zakliata hora, ktorá si vyžaduje starostlivosť.

Kľúčové slová:

odpad, skládka, triedenie odpadu, recyklácia, životné prostredie, ochrana pôdy, znečistenie

Cieľová skupina:

žiaci základnej školy
(vek 6–11 rokov)

Ciele:

Žiaci objavia, ako funguje skládka odpadu, aké typy odpadu existujú a aký je ich vplyv na prírodu. Naučia sa rozlišovať medzi rôznymi spôsobmi nakladania s odpadom, diskutujú o environmentálnych hrozbách a navrhujú riešenia pre zodpovednejšie hospodárenie s odpadmi. Aktivita podporuje kritické myslenie, tímovú spoluprácu a environmentálne uvedomenie.

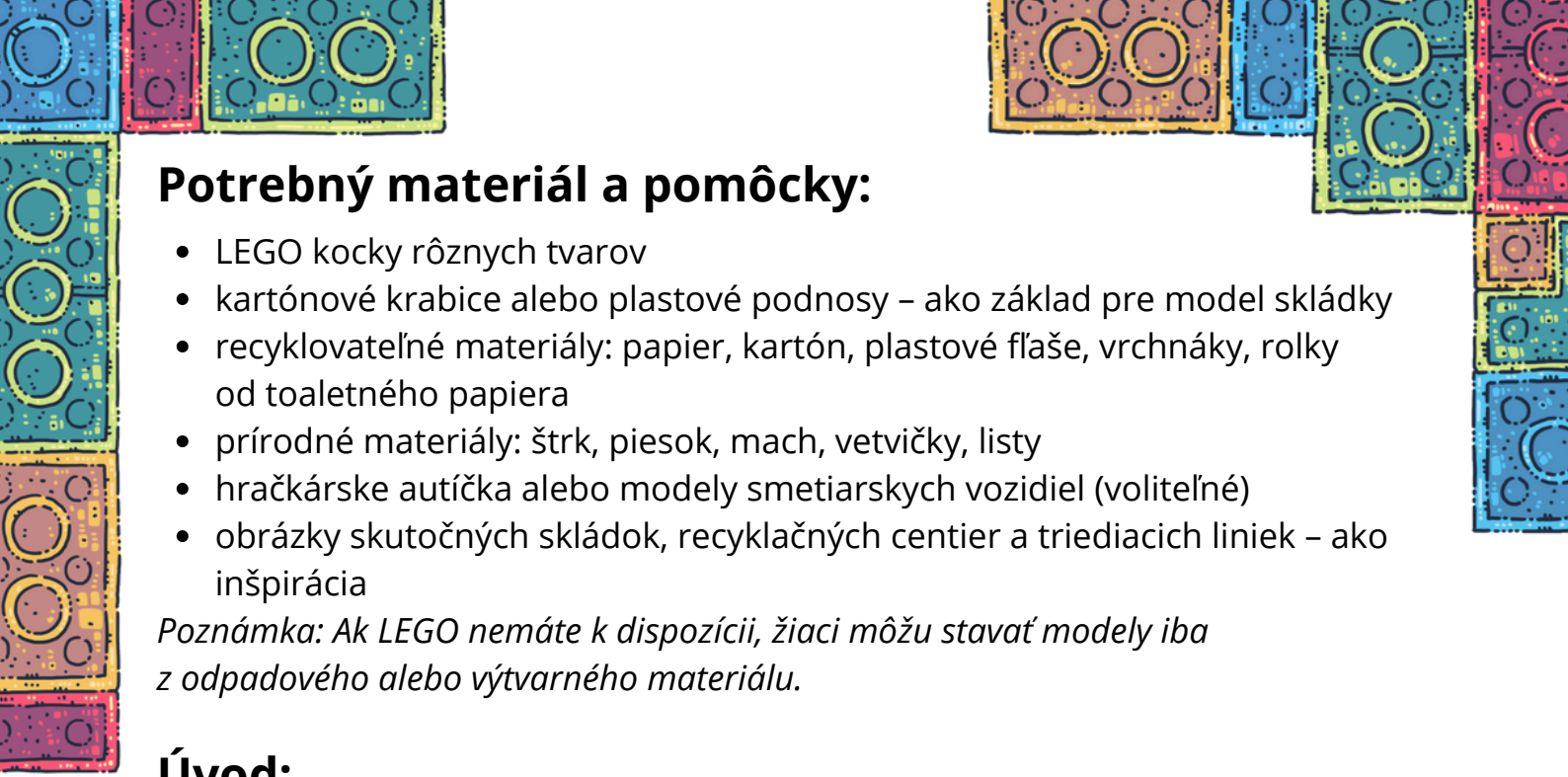

Potrebná časová dotácia:

Dĺžka realizácie aktivity sa môže líšiť v závislosti od konkrétnej skupiny žiakov. Učiteľom odporúčame, aby prispôbili navrhované aktivity aktuálnej skupinovej dynamike, ako aj potrebám a záujmom žiakov.

V prípravnej fáze môžu učitelia využiť rôzne aktivity na predstavenie témy. Môže ísť napríklad o diskusie, videá, kreslenie, rozprávania príbehov alebo aj exkurziu, v závislosti od veku detí a ich predchádzajúcich vedomostí.

Hlavná fáza výstavby, počas ktorej deti plánujú a stavajú svoj urbanistický prvok pomocou LEGO kociek, by spravidla nemala presiahnuť 45 až 60 minút. Táto fáza však často podnecuje ďalšiu zvedavosť a otázky, čo môže viesť k jej predĺženiu alebo k nadväzujúcim aktivitám. Podrobnejšie inštrukcie a odporúčané pedagogické prístupy pri realizácii aktivít projektu INNO-Kids nájdete v Metodickej príručke pre učiteľov.

Potrebný materiál a pomôcky:

- LEGO kocky rôznych tvarov
- kartónové krabice alebo plastové podnosy – ako základ pre model skládky
- recyklovateľné materiály: papier, kartón, plastové fľaše, vrchnáky, rolky od toaletného papiera
- prírodné materiály: štrk, piesok, mach, vetvičky, listy
- hračkárske autíčka alebo modely smetiarskych vozidiel (voliteľné)
- obrázky skutočných skládok, recyklačných centier a triediacich liniek – ako inšpirácia

Poznámka: Ak LEGO nemáte k dispozícii, žiaci môžu stavať modely iba z odpadového alebo výtvarného materiálu.

Úvod:

Ukážte žiakom fotografie skutočných skládok. Diskutujte: Čo je skládka? Prečo vznikajú? Ako vplývajú na prírodu, pôdu, vodu a zdravie ľudí? Spoločne preskúmajte, čo sa dá s odpadom robiť inak.

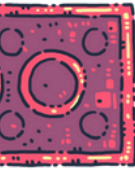
Postup:

Prípravná fáza

- Pripravte pre žiakov ilustračné materiály o skládkach, triedení odpadu a recyklácii.
- Rozdeľte materiál medzi skupiny – každý tím má prístup k recyklovaným materiálom, LEGO kockám, piesku, štrku, krabici atď.
- Žiaci si najprv preštudujú poskytnuté ilustračné materiály a zamyslia sa nad tým, akú skládku postavia.

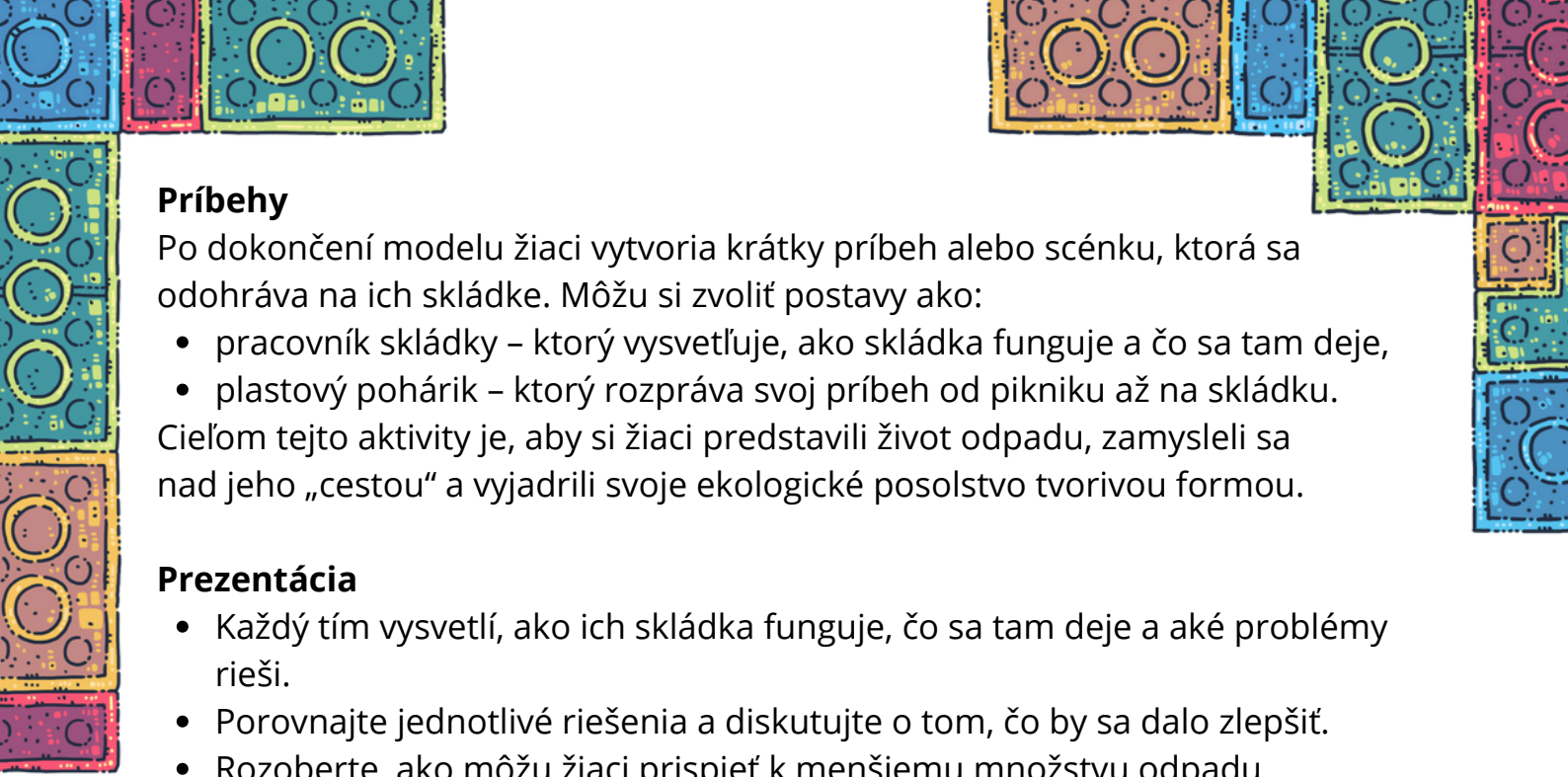
Konštruovanie

- Žiaci postaví model skládky pomocou kartónovej krabice a ďalších materiálov.
- Rozdelia skládku na zóny podľa typu odpadu.
- Vytvoria cesty pre smetiarske autá (malé hračky) a vyznačia recyklačné centrá.
- Použijú štrk, piesok a prírodné prvky na znázornenie okolia skládky.

Finalizácia

Žiaci pridajú značky, informačné tabule, ochranné bariéry (napr. z LEGO kociek), vytvoria kompostovisko alebo stanicu pre opätovné použitie. Do modelu môžu zakomponovať veternú alebo solárnu energiu ako zdroj pre recyklačné centrum.

Príbehy

Po dokončení modelu žiaci vytvoria krátky príbeh alebo scénu, ktorá sa odohráva na ich skládke. Môžu si zvoliť postavy ako:

- pracovník skládky – ktorý vysvetľuje, ako skládka funguje a čo sa tam deje,
- plastový pohárik – ktorý rozpráva svoj príbeh od pikniku až na skládku.

Cieľom tejto aktivity je, aby si žiaci predstavili život odpadu, zamysleli sa nad jeho „cestou“ a vyjadrili svoje ekologické posolstvo tvorivou formou.

Prezentácia

- Každý tím vysvetlí, ako ich skládka funguje, čo sa tam deje a aké problémy rieši.
- Porovnajte jednotlivé riešenia a diskutujte o tom, čo by sa dalo zlepšiť.
- Rozoberte, ako môžu žiaci prispieť k menšiemu množstvu odpadu v reálnom živote.

Tipy:

- Pred samotnou aktivitou si zahrajte krátky kvíz: Čo patrí do plastu? Do papiera? Do bioodpadu?
- Urobte brainstorming: „Čo by stalo, ak by sme prestali odpad triediť?“
- Zvážte možnosť návštevy zberného dvora alebo pozvanie odborníka.

Dodatočné informácie:

Prispôsobenie aktivít

Poskytnite dodatočnú podporu alebo zjednodušené inštrukcie žiakom, ktorí to potrebujú. Šikovnejším žiakom ponúknite rozširujúce úlohy, napríklad detailnejšie štúdium udržateľných postupov alebo stavbu zložitejších modelov.

Hodnotenie

Žiakov hodnotte na základe ich participácie počas diskusií a praktických aktivít. Zohľadňujte kreativitu, úsilie, spoluprácu, mieru porozumenia prejavenu v ich výsledných modeloch, kritické myslenie, schopnosť poskytovať konštruktívnu spätnú väzbu a prezentačné zručnosti.

Doplnkové aktivity

- Skúmajte, koľko odpadu vzniká vo vašej triede za týždeň. Vytvorte plagát s odporúčaniami na zníženie množstva odpadu.
 - Vyroberte užitočné veci z odpadu (obal na mobil, stojan na ceruzky, dekorácie).
 - Tímovo roztriedte zmiešaný „odpad“ čo najrýchlejšie do správnych nádob.
-

Súvis so vzdelávacím programom:

Aktivita prepája vzdelávacie oblasti:

Príroda (odpady a ich vplyv na prírodu, kolobeh látok, triedenie odpadu)

Spoločnosť (zodpovednosť jednotlivca, ochrana životného prostredia)

Matematika (triedenie, porovnávanie množstiev, priestorové plánovanie)

Umenie (modelovanie, dizajn, vizualizácia)

Jazyk (prezentácia, argumentácia, diskusia)

Súvis s cieľmi udržateľnosti:

- **SDG 12:** Zodpovedná spotreba a výroba - žiaci sa učia, ako znížovať, znovu používať a recyklovať.
- **SDG 15:** Život na pevnine - žiaci porozumejú, ako skládky vplývajú na pôdu, vodu a živé organizmy.

Spolufinancovaný
Európskou úniou

Financované Európskou úniou. Vyjadrené názory a postoje sú názormi a vyhláseniami autora(-ov) a nemusia nevyhnutne odrážať názory a stanoviská Európskej únie alebo SAAIC. Európska únia ani organizácia udeľujúca grant za ne nepreberajú žiadnu zodpovednosť.

